Влада — Радам!

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 6 ◆ Четвер, 10 січня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

Як відомо, 3 січня в Кремлі під головуванням Президента СРСР М. С. Горбачова відбулось засідання Ради Федерації, в якому взяли участь вищі керівники союзних республік, Радянської держави і уряду. Його підсумки, на прохання кореспондентів Укрінформ, коментує Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук.

Матеріал читайте на 2-й сторінці.

Чи знаєте ви, що на Україні є золото! Справді є. Про це йдеться у матеріалі Сергія Лянге на 5-й сторінці

По-дикунськи вражаючим чином ринок поспішав заявити про себе в Дніпропетровську. Озерка, як зветься тутешній базар, за всю історію, принаймні, подібного не знала. Про незвичайний «торг» розповідає кореспонденція «Продала мати сина» на 7-й сторінці.

І БУВ НЕБУВАЛИЙ ВРОЖАЙ

І були в ніч перед Різдвом слова Галини Вишневської про сором. Сором, про який ми забули, розвантажуючи продовольчі посилки англійських школярів. А до цього в нас були рясні хлібні жнива. А ще була і є примара голоду. І ймення їй — картки та черги за хлібом.

Хоча це всього лиш наслідки. Наслідки того, що ми тільки й спромоглися відповісти на запитання: «Хто винен?». До речі, частково. І довго, надто довго думаємо: «Що робити?». Ніби й за селянина боязко, і водночас боязко капіталізму. Чи не тому землі не дають навіть жмені «неокуркулів»? Повсюдно намагаємося примирити два світи — колгосп з фермерством та кооперацією. Прикмета цього — нові вказівні стрілки в житті і в доповідях.

З 15 березня з'явиться ще одна — Земельний кодекс. Важко вгадати, чи вийде з нього боєць за селянську землю і волю. Але сьогодні ясно інше — на словах всі за рівність форм господарювання. І то для нас вже перемога! Але ця перемога триватиме недовго. Бо ж немає української програми розвитку кооперації й фермерства. І чи буде?

Фото Олександра ГЛЯДЄЛОВА.

Матеріали під рубрикою «Куди йдеш, українське село!» читайте на 6-й сторінці.

Інформаційний кур'єр: Телетайп. Телекс. Телефакс

Про стан здоров'я Прем'єр-Міністра. Самопочуття задовільне

У зв'язку з численними запитами громадян про стан здоров'я М. І. Рижкова в Міністерстві охорони здоров'я СРСР повідомили, що на 14-й день після захворювання (інфаркт міокарда) його самопочуття можна вважати задовільним.

Процес відновлення проходить без ускладнень. Це дало змогу приступити останніми днями до розширення рухового режиму, яке добре переноситься. М. І. Рижков почав ходити по палаті.

Сім діб голодував у знак протесту (подробиці — у «Голосі України» за 5 січня) народний депутат Нижньогірської районної та Кримської обласної Рад, редактор газети «Трудовая слава» В. Астахов. Вимогу журналістів «районки» і її читачів про реєстрацію редакційного колективу як співзасновника газети задоволено. Рішення прийнято на спільному засіданні — пленумом райкому КП та сесією районної Ради. Значну роль у зламі позиції місцевих можновладців, які чинили опір реєстрації, відіграло втручання народного депутата УРСР М. В. Багрова, голови Кримської облради, першого секретаря обкому партії. Стан здоров'я редактора, на думку медиків, побоювань не викликає.

У різдвяні дні до Києва прибув черговий вантаж гуманітарної допомоги з Німеччини. На цей раз дві тисячі пакунків з продовольством надіслало доброчинне товариство «Патеншафт» з міста Карлсруе. Організатором акції в республіці виступив секретаріат Руху.

Ця акція була започаткована головою товариства «Патеншафт» відомим у Карлсруе юристом Рольфом Дітером Рупертом. Члени товариства зібрали кошти для допомоги українським родинам, діти яких постраждали в результаті чорнобильської катастрофи. На них було закуплено 50 тонн продовольства, найнято кілька вантажних машин для перевезення вантажу.

Шахтарський Донбас не припинить відвантаження вугілля своїм споживачам. До цього рішення прийшли учасники засідання Регіональної спілки страйкових комітетів Донбасу, що відбулося в Донецьку. Так лідери шахтарського страйкового руху висловили своє ставлення до телеграми генеральних директорів виробничих об'єднань Донецької області, яка була надіслана в колективи шахт, а також на адресу Президента країни і урядів СРСР і України. Як відомо, в ній пропонувалося з 10 січня припинити відвантаження вугілля споживачам доти, поки не будуть переглянуті ціни на видобувне паливо.

Леонід Кравчук: «Угода буде підписана. Але не всіма республіками відразу»

Як відомо, 3 січня в Кремлі під головуванням Президента СРСР М. С. Горбачова відбулось засідання Ради Федерації, в якому взяли участь вищі керівники союзних республік, Радянської держави і уряду. Його підсумки, на прохання кореспондентів Укрінформу, коментує Голова Верховної Ради УРСР Л. М. КРАВЧУК.

— Засідання Ради Федерації було присвячене темі, яка обговорювалась уже кілька разів. Йшла мова про угоду на 1991 рік щодо стабілізації соціально-економічного становища в країні. Хочу відзначити, що з кожним засіданням виявляється дедалі більша погодженість. Наприклад, на нинішній зустрічі вдалось досягти багато спільного у взаєморозумінні між представниками РРФСР і УРСР, іншими республіками.

Думаю, угода щодо стабілізації становища в країні найближчим часом буде підписана, але не всіма республіками відразу. Скажімо, окрему думку щодо пропонованого проекту документа висловили представники Естонії і Литви. Зокрема, говорилося про те, що вони підпишуть варіант Союз — республіка як дві держави, а не як учасниці єдиної угоди.

У цілому ж усі визнали за необхідне завершити в найкоротші строки роботу по укладенню господарських договорів між підприємствами незалежно від їх розміщення, сприяти збереженню усталених господарських зв'язків. Це передбачено і в двосторонніх угодах, укладених суверенними республіками.

На засіданні вирішено і таке принципове питання, як доходна база союзного бюджету. Досі позиції про шляхи його формування розходились. Так, Верховна Рада РРФСР прийняла постанову про одноканальну систему оподаткування. Це означає, що всі доходи надходять у казан республіки, з якого вона потім якусь частку коштів віддає в союзний бюджет. Наша ж система федеральна, тобто з підприємств податки надходять і в союзний, і в республіканський, і в місцеві бюджети. Нового закону ми не приймали.

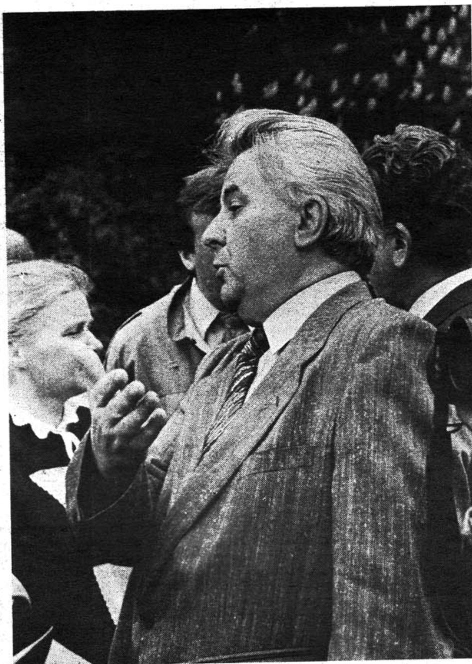
На мій погляд, майбутнє за одноканальною системою. Республіки виділятимуть кошти під делеговані повноваження, під цільові, великі програми, на космос, стратегічну оборону і так далі. Однак тепер переходити на це неможливо, тому що республіки, які не мають своєї сировини або розвинутої індустрії, опиняються в дуже складному становищі. Треба, щоб ринок вирівняв ціни. В перехідний період, особливо це стосується 1991 року, коли в економіці розвал, приймати одноканальну систему оподаткування передчасно.

Після довгих обговорень ми зійшлися в тому плані, що весь податок з обороту залишається в нашій республіці, а не 70 процентів, як було в початковому варіанті угоди. Тобто, для нас 30 процентів, які ми тепер одержали, — це близько 7 млрд. карбованців. До цього прийшла і Росія, і Білорусія, й інші республіки також, щоправда, кожна по-своєму.

— Леоніде Макаровичу, які ще пропозиції України будуть враховані в розроблюваній угоді?

— Насамперед було визнано за необхідне взяти до уваги встановлені горизонтальні зв'язки між республіками. Враховано нашу пропозицію про те, щоб частина податку від експортно-імпортних торговельних операцій залишалась у республіці. Поставлено також питання про пропорційний поділ валютних боргів між республіками.

Було прийнято більшість пропозицій й інших учасників засідання. Загалом відбулась конструктивна розмова. Кожен висловлював свою точку зору. Дійшли висновку доопрацювати угоду і підписати її найближчими днями. Звичайно, це не значить, як я вже говорив, що документ підпишуть усі відразу, оскільки інтереси всіх республік врахувати поки що практично неможливо.

— Яку з обговорюваних проблем Ви хотіли б особливо виділити?

— Дуже гостро йшла дискусія про ціни. Це питання хвилює всі республіки. Адже ясно, що запровадження з 1-го січня 1991 року нових оптових закупівельних цін і тарифів, безумовно, повинно спричинити підвищення роздрібних цін. Адже не можна жити тільки за рахунок дотацій. Такого тягаря не витримає ніяка економіка. Не всі республіки висловились за зростання роздрібних цін. Ми з К. І. Масиком наполягали на тому, що коли і підвищувати, то з обов'язковою компенсацією. І кошти для цього треба знайти.

Після засідання делегації Росії, України і Білорусії домовились про те, що невдовзі представники цих республік зберуться разом і домовляться про скоординоване підвищення роздрібних цін на товари першої потреби. Щоб не створилось таке враження, коли одна республіка підвищує ціни, а інша залишає їх на колишньому рівні.

— Це було б добре. Але чому тільки Росія, Україна і Білорусія?

— Їх об'єднує традиційний набір вироблюваних товарів: м'ясо, молоко, масло та інші, в тому числі і непродовольча продукція. А, скажімо, для таджиків, узбеків, туркмен він буде іншим. Повертаючись до сказаного, підкреслю, що на компенсацію зростання цін потрібні будуть великі гроші. Насамперед, треба захистити малоімущі верстви населення — інвалідів, пенсіонерів, студентів. У нас у республіці до цього готувались заздалегідь. Ми прийняли Закон про бюджет, в якому закладено витрати на цю компенсацію. Досить солідна цифра виходить. Розраховуємо і на інші джерела. Не відмовимось також від рішення підвищити заробітну плату вчителям і лікарям.

У цілому ж хотілося б відзначити: ми були в принципі противниками зростання цін, розраховуючи, що не підвищуватимуться закупівельні ціни. Але від реалій нікуди не дінешся. Тому видається дуже важливим об'єднання скоординованих дій Росії, України і Білорусії в умовах ринку. Створимо спільний комітет, який займатиметься і договірними відносинами, і економічними угодами, в тому числі і цінами.

Що стосується України, то є рішення оголосити мораторій на будь-які підвищення цін в усіх областях республіки до першого березня нинішнього року. До того, як не буде визначено централізовано. Крім того, маємо намір навести порядок з договірними цінами, які стали тепер предметом спекуляції. Не хочу обіцяти, що тут не буде якихось складностей. Вони будуть. Але якщо вже ми ввійшли в схему ринкового життя, то давайте йти, але йти так, щоб не наламати дров, щоб жертвами цього походу не стали низькооплачувані люди.

— Кожна республіка, звичайно, відстоювала свої інтереси. Як позначалось це на загальній атмосфері засідання?

— Якихось незгод між республіками не було. Ставились одне до одного толерантно. На минулому засіданні, щоправда, висловлювались образи, що та чи інша республіка підвищила ціни на традиційну продукцію. Зараз же все питання полягало в тому, як відрегулювати наші відносини з союзним бюджетом. Це питання принципове. Лунають голоси — чи потрібен союзний бюджет тощо. Мовляв, республіки все можуть самі. Але тоді треба сказати відверто: немає Союзу, немає спільних завдань, немає спільних повноважень, немає спільних функцій, немає спільного центрального органу.

Якщо ж ми визнаємо наявність Союзу, а він є у нас, то він повинен функціонувати. Спільні завдання покликаний розв'язувати спільний бюджет. Це ж елементарна логіка. Давайте тоді в ході розвитку цього процесу, коли йдемо до Союзного договору, визначимось, яким буде Договір, яким буде Союз. Я свою точку зору висловлював, це повинно починатись з республік. В основі повинні лежати їх інтереси, інтереси їх народів, які делегують повноваження центрові. Разом з делегуванням повноважень республіки дають кошти на здійснення цих повноважень. Центральні органи формуються через республіки, з їх участю. Тільки за таких умов ми матимемо Союз суверенних держав. Це наша перспектива. Але сьогодні ми повинні думати про те, щоб не зупинились заводи, щоб була сировина, щоб люди не боялись ринку.

Розмову вели А. ГРИГОР'ЄВ, В. ДЕМИДЕНКО, кор. Укрінформу.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 60 коп.

МОРЯК— «НА ЕКСПОРТ»

Нарешті трапилося те, чого із жахом чекали морські профспілки і з радістю — судновласники на Заході. Моряки України вийшли на світовий ринок робочої сили

Напередодні переходу України до ринкової економіки, концепція якого передбачає створення ринку робочої сили, безробіття чи не найпершим торкнулося працівників Чорноморського морського пароплавства. Сьогодні понад чотири тисячі моряків не забезпечені робочими місцями. Кожен шостий. Саме з цього і почався наш діалог з начальником відділу кадрів пасажирського флоту ЧМП Л. ПАВЛЕНКОМ.

— Я зовсім не погоджуюсь з такою постановкою питання. Цих чотирьох тисяч ми не вважаємо безробітними у прямому значенні слова. По відділу кадрів вони проходять як «тимчасово не працевлаштовані». Щоб вийти із становища, яке склалося не з вини пароплавства, ми направляємо їх працювати на берегові підприємства, судноремонтні заводи, порти, ними зацікавились деякі одеські виробничо-будівельні кооперативи, де моряки можуть працювати за договором.

— Леоніде Васильовичу, погодьтесь: мореплавець без судна — нонсенс. Це звучить парадоксально: моряк працює на березі. Як на мене, то вже не моряк, а — токар, слюсар-складальник, сантехнік, будівельник, фрезерувальник... А що ховається за вашими словами «не з вини пароплавства»?

— А те, що подібну ситуацію можна було передбачити. Морський флот безнадійно старіє. Вже зараз кількість списаних «на цвяхи» суден перевищує кількість тих, які сходять із судоверфей. Що поробиш: грошей на нові судна у країні не вистачає — як у «дерев'яних» карбованцях, так і у валюті. Своїми ж силами вирішити цю проблему пароплавство не зможе: спробуй придбати нові судна за крихти — 12 процентів з прибутку, які залишаються у нашому розпорядженні. А вартість пасажирського судна середньої комфортності становить зараз більш як 200 мільйонів доларів. Щороку судна дорожчають на 10 процентів їх вартості. Ще п'ятнадцять — двадцять років тому таке відоме, напевно, вашим читачам судно, як «Одеса» коштувало 15—20 мільйонів карбованців. А зараз?..

— Розуміючи пікантність цієї ситуації, від себе додам, що масла у вогонь долив і міністр морського флоту СРСР Ю. Вольмер та уряд країни. Після трагедії з «Адміралом Нахімовим» міністр вирішив показати парламенту свою рішучість у наведенні порядку по забезпеченню безпеки на морі і дав команду списати судна 25—30-річної давності (для порівняння: «Адміралу Нахімову» було близько 60 років). Запопадливість міністра не принесла користі ні морфлоту, ні народному господарству. Тим більше, що західні фірми переобладнали куплений за копійки радянський металобрухт у діючі судна. Колишній «Таджикистан», наприклад, ще довго служитиме одній із грецьких фірм, перевозячи пасажирів між островами. Метикуваті японці також не втратили шансу і закупили списані судна, які, після відповідного переобладнання, ще довго служитимуть і даватимуть прибуток. Подібних прикладів можна навести багато. Одне слово, за наказом міністра судна списали, а натомість майже нічого не дали. Своєчасно не врахували у «штабі галузі» зменшення кількості плавзасобів при плануванні спеціалістів для моря. Їх продовжували «штампувати» у тій же кількості...

— Ну не зовсім так. Одне з морських училищ, наприклад, перепідпорядкували Міністерству рибного господарства СРСР. Були проведені й інші заходи, щоб якось зменшити кількість спеціалістів. Але ж всі училища не закриєш. Втім, де-факто: нам треба вирішувати проблему зайнятості і не допустити звільнень спеціалістів плавскладу. Країна без морського флоту буде неповноцінною державою. Якщо ми втратимо свої позиції на морі, їх негайно займуть інші морські держави. А потім повернути втрачене буде практично неможливо. До того ж треба враховувати, що морський флот приносить чималий валютний доважок.

Отже, вихід у нас був один — створювати спільні з інофірмами підприємства. Під їх займи ремонтувати судна, продовжуючи строк служби плавзасобів і зберігаючи робочі місця для моряків. Звичайно, відремонтовані судна служили тим, хто вкладав у них гроші, ходили вони під іноземними прапорами. Але й ми були у виграші.

Так було створено спільні радянсько-грецькі та радянсько-в'єтнамські підприємства «Трансбласко», «В'єтсовліхтер», «Катран» та інші. Зараз наші екіпажі обслуговують також судна іноземних компаній. Мається на увазі, що ці судна ніколи не були на балансі ЧМП, а з дня народження служили своїм господарям з інофірм. Всього наші екіпажі обслуговують 26 суден під іноземними прапорами. Загальна кількість спеціалістів, які працюють на цих суднах, становить 720 чоловік.

— Оскільки ця робота нова, то вам, напевне, довелося продиратися через цілий частокіл інструкцій, наказів, бюрократичних редутів. Та й, мабуть, існуюче законодавство виявилось у цьому випадку недосконале. З другого боку, іноземні фірми висунули і свої вимоги до екіпажів. І це також природно.

— Зараз про всі ті перепони і згадувати моторошно. Не було жодного питання, на яке можна було б дати однозначну відповідь. Всі одесити-«іноземці» командного складу мають вільно володіти англійською мовою, мінімальний морський стаж — 5 років. Суворі вимоги були і до стану здоров'я. Навіть сертифікат на відсутність СНІДу треба мати...

Скажу відверто, що наші моряки рвуться працювати на суднах під іноземним прапором. І головний фактор — матеріальний. Тож жорсткі контрактові умови змушують їх рости професійно, прискіпливіше ставитися до своєї зовнішності, бути дисциплінованішим. А хіба це погано?

Щодня мільйони людей у нашій країні вступають у відносини трудового найму. Проте ще зовсім недавно словосполучення «ринок праці» стосовно радянської економіки видавалося за крамолу. Оскільки робоча сила, мовляв, при соціалізмі не є товаром. Але, як кажуть, все тече, все змінюється...

КОМЕНТАР

Отже, слідом за футболістами, хокеїстами ми почали продавати і моряків. Для ринкової системи, у яку входимо, це нормальне явище. Чорноморці, як бачимо, під прапором інших країн ведуть наступ на безробіття.

Із підзаголовка до інтерв'ю можна зрозуміти, що за кордоном цю неординарну для нас ситуацію зустріли по-різному. Одні зраділи, інші жахнулися. Жах цей — відголосок командно-адміністративних вольових рішень, які такі живучі у нас, але зовсім неприйнятні для ринкової економіки. Це наслідок нашого невігластва. Ми за чужим столом почали махати своїм постолом. А народна мудрість застерігає від подібних дій.

Справа в тому, що, виходячи на світовий ринок, аж ніяк не маємо права обходити існуючі там традиції, правила, які встановлені певними організаціями. Зокрема, Міжнародною федерацією транспортних робітників. Ця досить впливова профспілкова організація захищає права транспортників європейських (та й не тільки) країн. З нею змушені рахуватися судновласники зарубіжних фірм при укладанні трудових контрактів на флоті незалежно від того, хочуть вони цього чи ні.

Завдяки федерації зарплата моряків досягла певного рівня. У «штабі галузі» — Мінморфлоті СРСР питання зарплати наших моряків вирішили просто: скільки отримували у нас, стільки матимуть і під «їхнім» прапором. Зрозуміло, що це сміхотворна зарплата. Не все просте геніальне. Міністерські чиновники діяли в найкращих традиціях адміністраторів-командирів, вони не врахували динаміку часу.

Тож можна зрозуміти західні профспілки, які стали дибки, коли на ринок «вивалилися» по-європейському висококваліфіковані, але низькооплачувані радянські моряки. Ще б пак: вони ведуть виснажливу боротьбу із судновласниками і компаніями за кожен долар зарплати, а тут ціла лава «дешевих» моряків.

І тільки після «бунту» Міжнародної федерації транспортних робітників контракти із нашими моряками стали більш-менш людськими. Причому, ставши на бік наших моряків, міжнародні морські профспілки захищали насамперед не радянських спеціалістів, а іноземних членів своєї профспілки. А нашим морякам, як кажуть, повезло. Вони одержуватимуть у доларах США приблизно у десять разів більше, ніж тоді, коли б плавали під рідним прапором.

Багато це чи мало? Якщо судити за нашими жебрацькими мірками — о-го-го! А за міжнародними...

Наприклад, згадана федерація рекомендує для екіпажів суден під іноземним прапором такі мінімальні місячні оклади (у доларах США): капітан — 2766, моряк першого класу — 821, юнга — 350... А згідно з колективною угодою між швейцарською фірмою «Акомарит» і галузевими профспілками цієї ж країни, для плавскладу радянських суден, які ходять під кіпрським прапором, передбачені такі оклади: капітан — 1810 доларів, моряк першого класу — 640.

Як не парадоксально, але все це закономірно. Це наслідок нашої відчуженості від світового ринку робочої сили. Залізна завіса ідеологів соціалістичних устроїв боляче б'є по кишені простих радянських моряків. Кваліфікації їм не позичати, а оцінюють їх роботу дуже низько. Штучний розвиток суспільства, виробничих відносин і призвели до того, що на світовий ринок наші моряки запозвають на колінах.

Леонід БРОВЧЕНКО,
економічний оглядач «Голосу України».

Ніхто не знає, що чекає завтра звичайну «людину з черги».

Фото Михайла САЧКА.

Хто є хто

ЛІДЕРОВІ ЗАВЖДИ ВАЖКО

МОРОЗ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ,

Таращанський виборчий округ № 224, що на Київщині, 1944 року народження, українець, член КПРС, закінчив Українську сільськогосподарську академію, інженер-механік, та Вищу партійну школу при ЦК Компартії України, працював у Київському обкомі КПУ. Сьогодні — секретар Комісії Верховної Ради УРСР з питань агропромислового комплексу, лідер парламентської більшості.

— Більшість завжди вагомо підтримує свого керівника. От скажіть: все одно важко бути лідером?

— Надзвичайно.

— А чому?

— Щоб повести за собою людей, треба переконати їх у тому, що ти робиш правильно. А це — справа надзвичайно складна: і самому зробити, і людей переконати. У людей свої погляди, залежності, традиції...

— Чи не позначається ваше лідерство на стосунках у сім'ї? Яка вона у вас?

— У мене хороша сім'я: одна дружина, дві дочки, два зяті, два онуки...

— «Консенсус» знаходите?

— Безумовно. Вони все розуміють і давно на мене махнули рукою.

— Коли ви вперше відчули смак політичної боротьби і, можливо, політичної перемоги?

— У першому класі.

— Хобі у вас є?

— Хобі ще є (сміється), а от часу, життя не вистачає. У мене є така слабкість — хотів би охопити, взнати все. Люблю поезію. Для мене щось надзвичайне — це Шевченко. Не хочу здатися популістом, але Тараса Григоровича можу читати, цитувати безкінечно. Із сучасних поетів на Україні мені імпонує найбільше Ліна Костенко, високо ціную і поважаю Дмитра Павличка.

— А ваше ставлення до спорту?

— Добре, але знову ж таки не вистачає часу, навіть щодня робити фіззарядку. Але ще й сьогодні «віджався» б на руках разів з п'ятдесят без відпочинку. Займався боротьбою, футболом, був навіть серйозно травмований, люблю шахи, настільний теніс.

— Якби ви сиділи на стадіоні на матчі київського «Динамо», чи вистачило б пороху в порохівницях забути про все і разом з усіма скандувати: «На-а-да гол!».

— Коли гол потрібен, то справжній болільник підіймається незалежно від того, хоче він цього чи не хоче. Зміг би. Але хочу сказати, що болільництво в шістдесятих роках, коли я не пропускав жодного матчу, було святішим і чистішим по відношенню до футболу й улюблених гравців. Сьогодні ж деякі болільники хочуть продемонструвати не своє захоплення, а лише те, як вони вміють вболівати. Я, пропускаючи гру через себе, розумію її...

— У футболі ви де грали?

— Правого крайнього, в нападі...

— Ого!..

— Розумію вас. Але коли я починав, то всі хотіли грати зліва. Тоді був кумиром і загальним улюбленцем публіки «одинадцятка» — Валерій Лобановський, і не залишалося нічого іншого, як іти направо...

— А в житті де б хотіли грати?

— Ближче до центру, але в нападі.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Віталія ШЕВЧЕНКА.

Наша дійсність

СПРАВИ КОЛОЛІТЕРАТУРНІ

Де б узяти пляшечку чогонебудь міцного?

Якщо це бажання охопить вас у Липівці, сміливо йдіть просто до книжкового складу тамтешнього універмагу. Не вірите? Даремно. Нещодавно саме там, на книжковому складі, виявлено аж 420 пляшок спиртного. Цікаво, що на складі місцевого комбінату громадського харчування — усього лише 84 пляшки. Асортимент? Коньяк, ром, вина, шампанське.

Після всього вам захочеться закурити. Завітайте на склад міськкоопторгу — тут було приховано 35700 пачок цигарок чотирьох видів, а на згадуваному вже складі комбінату громадського харчування — 32360 пачок шести видів. Сусідство з літературою — облагороджує, розвиває фантазію. Приміром, вас запевнять, що все це лишилося ще від застійних часів, коли не вирубувалися виноградники.

Валерій ЛАЗАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України». Вінницька область.

Нотатки очевидця

У БАГДАДІ ВСЕ СПОКІЙНО...

На перший погляд у столиці Іраку дійсно все спокійно. Про це свідчать, до речі, й радянські спеціалісти, що повернулись днями на Батьківщину.

Це по-східному красиве місто, де мені довелось жити і працювати останнім часом, зовні аж ніяк не нагадує про загрозу війни, що нависла над Іраком. Вирують торгові вулиці і численні екзотичні базари, швидко і якісно будується житло, лікарні, школи, офіси фірм. Як і раніше, заповнені чайні, де годинами неквапливо і розсудливо ведуть між собою бесіди відвідувачі. «Кувейт», «15 січня» — ці слова лунають сьогодні з вуст іракців, мабуть, частіше, ніж традиційні арабські запитання про справи і здоров'я. Ще одне слово — «президент».

Президент Іракської Республіки, Голова Ради революційного командування, генсек правлячої партії, фельдмаршал — все це в одній особі Саддам Хусейн. В Іраку не побачиш жодної квартири, службового приміщення, крамнички чи майстерні, де б не висів його портрет. Десятки варіантів величезних портретів «президента-борця, фундатора іракської слави» зустрічають вас практично всюди: в міжнародному аеропорту, який носить ім'я Саддама Хусейна, на вулицях, площах, автострадах. На його честь складають пісні і поеми.

За словами моїх співвітчизників старшого покоління, все це дуже нагадує горезвісні роки культу особи, через які свого часу пройшла й наша країна. Втім, звеличення свого лідера, звісно, справа іракців...

І державна пропагандистська машина набирає обертів, особливо останніми місяцями: «Аллах на боці Іраку!», «Наша сила — в єдності!». Проте всі ці гасла вже не сприймаються населенням, змученим виснажливою війною з Іраном, однозначно позитивно. Монолітність думок і оцінок іракців дедалі частіше вкривається тріщинами сумнівів.

«Чому ми повинні воювати, коли проти нас весь світ?», — ця фраза одного з моїх знайомих якнайточніше відображає нинішні турботи іракців. Для турбот підстав достатньо. Протистояння в зоні Перської затоки з кожним днем стає все більш небезпечним для миру. Та іракський керівник не демонструє своєї готовності до конструктивного діалогу. Більше того: він заявляє про свою готовність вести війну «від полюсу до полюсу», коли вона почнеться. Ці слова не здивують, якщо мати на увазі, що належать вони людині, яка розпочала 8-літню криваву війну проти Ірану. Ця ж людина наказала застосувати отруйні речовини під час придушення заворушень курдського населення в Іраку. Варто згадати й «живий щит» із заложників, встановлений Саддамом Хусейном на військових об'єктах на випадок війни. А хіба не є красномовними його погрози застосувати засоби масового знищення у можливій наступній війні?

Для реалізації своїх задумів у іракського президента є добре вимуштрована армія, за своєю чисельністю — п'ята в світі. Є й сучасна військова техніка, яку, до речі, свого часу поставив йому Радянський Союз. Остання обставина, за моїм переконанням, заслуговує окремої розмови...

Так що воювати Саддаму Хусейну є чим. Проте очевидно й інше: народ Іраку в більшості своїй не бажає війни, наслідки якої важко спрогнозувати навіть футурологам. Новим явищем є те, що про це насміюються говорити в самому Іраку. «Нехай Багдад знову стане столицею миру» — написав хтось на одній з вулиць міста під портретом вождя в парадній військовій формі.

...Зовсім недавно в Багдаді спорудили помпезну бронзову постать Саддама Хусейна, який крокує, вказуючи вперед рукою. За задумом авторів — нагадувати нащадкам про велич нинішнього іракського президента.

Про що нагадуватиме він після 15 січня, дати, що невблаганно наближає світ до серйозного конфлікту? Про нечувані для країни жертви? Про імперські амбіції людини, яка штовхає свій народ у безодню? Та чи й взагалі існуватиме тоді цей монумент? Відповідей нема. А запитання залишаються. Вони, певен, не дають спокою зовні спокійному Багдаду.

Андрій ЮЩЕНКО, член Спілки журналістів СРСР.

Багдад — Київ.

ЧИ ВМІЄ МЕТРО ЗАРОБЛЯТИ ГРОШІ

Що хвилює

Телефоную Миколі Євтихійовичу БАЛАЦЬКОМУ, начальникові Київського метрополітену, донедавна єдиного рентабельного метро з тих дванадцяти, що є в Союзі.

— Так, рентабельними ми були до 1986 року. Після Чорнобиля пасажиропотік зменшився на 16 мільйонів чоловік. Втім, до минулого року собівартість перевезення одного пасажира у нас трималася в межах 6,8 — 7 копійок, а планові збитки становили 188 мільйонів карбованців. Тепер ця цифра зросте до 580 мільйонів, бо майже вчетверо подорожчали електроенергія, теплоенергія, устаткування. Раніше збитки перекривалися централізовано, тепер — за рахунок республіки й міста. У першому кварталі ви платитимете 5 копійок. Якщо плату збільшити вдвоє, матимемо 30 мільйонів збитків, якщо втроє — 13—14 мільйонів.

— Отже, збитки будуть. За рахунок чого їх перекривати! Маєте якісь власні резерви!

— Чому ж ні? На нашій площі торгують книгами, квітами. Певні кошти надходять від світлової реклами, оголошень. Виходимо й на міжнародні зв'язки — недавно мали відповідну розмову з представниками Республіки Корея. Минулого року це дало нам 140 тисяч карбованців — мало...

З тим самим запитанням звертаюся до начальника Харківського метрополітену Леоніда Олексійовича ІСАЄВА.

— Біда! Грошей у скарбниці міста нема, щось мусить вирішувати Рада Міністрів республіки. Підняти оплату зможемо не раніше, ніж влітку — потрібен час на переобладнання. Навіть якщо «самоскоротимось» утричі — все одно не впишемось у рентабельність. А сьогодні ось не можемо навіть укласти колективний договір, адже там потрібні якісь конкретні цифри. Питаєте про нетрадиційні форми добування грошей? Щось маємо від торгівлі книгами, квітами. Відкрили салон побутових послуг на станції «Радянська». Уклали угоду з одним з радгоспів про поставку їм компосту. А ще — гриби вирощуємо. Скільки? 20 тонн, по три карбованці за кілограм. Позаминулого і минулого року це дало нам по 74 тисячі карбованців. Але що це значить у порівнянні з 39 мільйонами збитків?

11 січня в союзному міністерстві шляхів сполучення відбудеться нарада начальників метрополітенів країни за участю представників республіканських урядів. Будемо чекати результатів. А поки що «Голос України» пропонує своє посередництво рекламодавцям, торговельним установам та кооперативам, котрі зацікавлені у співробітництві з Київським та Харківським метрополітенами.

У вас є задуми! Пропонуйте! Адже у метро можна встановити щити з рекламою, торгувати квітами, газетами, журналами.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Чверть ... хідку на ... пров'ї сам... хідна прес... більш знач... Клондайк, ... ним досяг... телеймоно... знахідки х... свої реда... золота на... грифом «... ці» нарешт...

— Це мо... журналісту, ... ник відділу ... хімії кольор... талів Інститу... зики мінер... доктор ге... них наук С... вич Нечаєв ... дав, — само... шої ро... того, ... ції справа ... мислового ві... срібла і плат... публіці й д... Кажу про ц... душі, бо укр... справжнісіне... легендарні ... Юкон в Кло... но кажучи, ... порівнянні ... діємо ми. В... лише в пози... карті. На ... жаль. Ми ... жебраків пр... гатстві. Фін... ки запасів ... рез високі ... Москві, а т... новків і пр... прислухову... чергу асиг... військових: ... тан... зна... або... го столу, а... слідки геол... Цільового ф... проситися н... го не вкла... одержиш. У... навіть свого ... логії: якийс... шив, що на ... статусу об'... геологія» п... на ланцюг п... залежності ... ноги встану... рівники. На... цю, як ство... лотошукачі... скви виріш...

Перегиня... тиновича, ... читача неве... історію. З... добували і ... ще з часів ... фів, тоб... ною ... нас ... древні еллін... городний м... ській прито... фи мали ко... номорських ... кий рівень ... го металу: ... вісок, кілец... вень, пектор... жає усіх, х... в Археолог... УРСР, в М... коштовност... вуючи, що ... якась зовсі... ка, можна ... що Україна ... лотим царс... ж сюди дор... Америки чи...

І нині н... жать небез... ті про казк... ство скарбі... пи і Полубо...

Сліди ста... пів знайден... в Карпатах, ... кряжі Доне... річках Буг, ... струмка Зо... далік Яблон... річці Салги... в'ї. Не озб... нінні, могут... найчутливіш... що «бачить»... ші предки ...

...лення до
...знову ж
...часу, на-
...фіззаряд-
...годні «від-
...х разів з
...відпочинку.
...ю, футбо-
...серйозно
...ю шахи,

...іли на ста-
...київського
...тачило б
...нцях забу-
...м з усіма
...да гол!».
...отрібен, то
...ик підій-
...від того,
...не хоче.
...у сказати,
...шістдеся-
...е пропус-
...було свя-
...до відно-
...ї улюбле-
...дні ж де-
...сть про-
...своє захоп-
...як вони
...Я, пропус-
...себе, розу-

...де грали?
...йнього, в

...Але ко-
...всі хотіли
...був куми-
...любленцем
...ьна» —
...ький, і не
...іншого, як

...е б хотіли

...ентру, але

...іальний
...«Голосу

...КАЧКО.

...Фото
...ЧЕНКА.

...РНІ

...тут було
...чок цига-
...а на зга-
...комбіна-
...рчування—
...видів. Су-
... — об-
...е фанта-
...запевнять,
...шилося ще
...коли не ви-
...дники.

...РЕНКО,
...спондент
...».
...ть.

Нотатки очевидця

У БАГДАДІ ВСЕ СПОКІЙНО...

На перший погляд у столиці Іраку дійсно все спокійно. Про це свідчать, до речі, й радянські спеціалісти, що повернулись днями на Батьківщину.

Це по-східному красиве місто, де мені довелось жити і працювати останнім часом, зовні аж ніяк не нагадує про загрозу війни, що нависла над Іраком. Вирують торгові вулиці і численні екзотичні базари, швидко і якісно будується житло, лікарні, школи, офіси фірм. Як і раніше, заповнені чайні, де годинами неквапливо і розсудливо ведуть між собою бесіди відвідувачі. «Кувейт», «15 січня» — ці слова лунають сьогодні з вуст іракців, мабуть, частіше, ніж традиційні арабські запитання про справи і здоров'я. Ще одне слово — «президент».

Президент Іракської Республіки, Голова Ради революційного командування, генсек правлячої партії, фельдмаршал — все це в одній особі Саддам Хусейн. В Іраку не побачиш жодної квартири, службового приміщення, крамнички чи майстерні, де б не висів його портрет. Десятки варіантів величезних портретів «президента-борця, фундатора іракської слави» зустрічають вас практично всюди: в міжнародному аеропорту, який носить ім'я Саддама Хусейна, на вулицях, площах, автострадах. На його честь складають пісні і поеми.

За словами моїх співвітчизників старшого покоління, все це дуже нагадує горезвісні роки культу особи, через які свого часу пройшла й наша країна. Втім, звеличення свого лідера, звісно, справа іракців...

І державна пропагандистська машина набирає обертів, особливо останніми місяцями: «Аллах на боці Іраку!», «Наша сила — в єдності!». Проте всі ці гасла вже не сприймаються населенням, змученим виснажливою війною з Іраном, однозначно позитивно. Монолітність думок і оцінок іракців дедалі частіше вкривається тріщинами сумнівів.

«Чому ми повинні воювати, коли проти нас весь світ?», — ця фраза одного з моїх знайомих якнайточніше відображає нинішні турботи іракців. Для турбот підстав достатньо. Протистояння в зоні Перської затоки з кожним днем стає все більш небезпечним для миру. Та іракський керівник не демонструє своєї готовності до конструктивного діалогу. Більше того: він заявляє про свою готовність вести війну «від полюсу до полюсу», коли вона почнеться. Ці слова не здивують, якщо мати на увазі, що належать вони людині, яка розпочала 8-літню криваву війну проти Ірану. Ця ж людина наказала застосувати отруйні речовини під час придушення заворушень курдського населення в Іраку. Варто згадати й «живий щит» із заложників, встановлений Саддамом Хусейном на військових об'єктах на випадок війни. А хіба не є красномовними його погрози застосувати засоби масового знищення у можливій наступній війні?

Для реалізації своїх задумів у іракського президента є добре вимуштрувана армія, за своєю чисельністю — п'ята в світі. Є й сучасна військова техніка, яку, до речі, свого часу поставив йому Радянський Союз. Остання обставина, за моїм переконанням, заслуговує окремої розмови...

Так що воювати Саддаму Хусейну є чим. Проте очевидно й інше: народ Іраку в більшості своїй не бажає війни, наслідки якої важко спрогнозувати навіть футурологам. Новим явищем є те, що про це насмілюються говорити в самому Іраку. «Нехай Багдад знову стане столицею миру» — написав хтось на одній з вулиць міста під портретом вождя в парадній військовій формі.

...Зовсім недавно в Багдаді спорудили помпезну бронзову постать Саддама Хусейна, який крокує, вказуючи вперед рукою. За задумом авторів — нагадувати нащадкам про велич нинішнього іракського президента.

Про що нагадуватиме він після 15 січня, дати, що невблаганно наближає світ до серйозного конфлікту? Про нечувані для країни жертви? Про імперські амбіції людини, яка штовхає свій народ у безодню? Та чи й взагалі існуватиме тоді цей монумент? Відповідей нема. А запитання залишаються. Вони, певен, не дають спокою зовні спокійному Багдаду.

Андрій ЮЩЕНКО,
член Спілки журналістів СРСР.
Багдад — Київ.

Вірите — не вірите!

ЗОЛОТО У НАС Є

Треба тільки копнути глибше і відчути себе хазяїном, знайти ділових людей

Чверть віку тому коротеньке повідомлення ТАРС про знахідку на річці Мокра Сура біля Новомосковська в Придніпров'ї самородного золота спричинило світову сенсацію. Західна преса відгукнулася миттєво і категорично: «Якщо найбільш значною геологічною знахідкою минулого століття був Клондайк, то українське золото слід вважати найбільш значним досягненням нашого століття». Академіка Миколу Пантелеймоновича Семененка — «хрещеного батька» сенсаційної знахідки журналісти «рвали на шматки», але поверталися в свої редакції з порожніми блокнотами: все, що стосується золота на Україні, було утаємнено в надійних сейфах під грифом «секретно». І тільки зараз завіса «страшної таємниці» нарешті привідкрилася.

— Це моє перше інтерв'ю журналісту, — сказав керівник відділу мінералогії і геохімії кольорових і рідких металів Інституту геохімії і фізики мінералів АН УРСР доктор геолого-мінералогічних наук Сергій Валентинович Нечаєв і, зітхнувши, додав, — саме секретність нашої р[illegible] і була [illegible]ичиною того, [illegible]алі газ[illegible] сенсації справа не зрушила. Промислового видобутку золота, срібла і платини в нашій республіці й досі не здійснено. Кажу про це з прикрістю в душі, бо українські надра — справжнісінька Ельдорадо. А легендарні розсипи річки Юкон в Клондайку це, образно кажучи, дитячі забавки у порівнянні з тим, чим володіємо ми. Втім, володіння це лише в позначках на оцій карті. На превеликий мій жаль. Ми опинилися в ролі жебраків при казковому багатстві. Фінансування розвідки запасів йде виключно через високі урядові кабінети в Москві, а там до наших висновків і пропозицій не дуже прислуховуються. В першу чергу асигнуються потреби військових: уран, берилій, титан[illegible]се, що нам[illegible]алося зна[illegible] повоєн[illegible], це або кр[illegible] з ото[illegible]барського столу, або «попутні» наслідки геологічних зйомок. Цільового фінансування допроситися не можемо, а нічого не вклавши, нічого і не одержиш. У нас тепер немає навіть свого Міністерства геології: якийсь розумник вирішив, що на Україні вистачить статусу об'єднання. І «Укргеологія» по суті посаджена на ланцюг повної економічної залежності від того, з якої ноги встануть кремлівські керівники. Навіть таку дрібницю, як створення артілей золотошукачів, без дозволу Москви вирішити неможливо...

Перепиняю Сергія Валентиновича, щоб зробити для читача невеликий екскурс в історію. Золото на Україні добували і вміли обробляти ще з часів кіммерійців і скіфів, тобт[illegible] ще [illegible] половиною т[illegible]рок[illegible]у. До нас д[illegible]ли відо[illegible]ті, що древні елліни видобували благородний метал на дніпровській притоці — Росі, а скіфи мали копальні в причорноморських степах. Мистецький рівень виробів із жовтого металу: гребенів, ваз, підвісок, кілець, браслетів, гривень, пекторалей — просто вражає усіх, хто бачив це чудо в Археологічному музеї АН УРСР, в Музеї історичних коштовностей УРСР. Враховуючи, що до нас дійшла якась зовсім невеличка частка, можна сміливо сказати, що Україна була справді «золотим царством». Не везли ж сюди дорогоцінний метал з Америки чи Південної Африки!

І нині нашу уяву бентежать небезпідставні відомості про казкове золоте багатство скарбів гетьманів Мазепи і Полуботка.

Сліди стародавніх рудокопів знайдено біля Берегового в Карпатах, на Нагольному кряжі Донецького басейну, на річках Буг, Черемош, біля струмка Золотий потік неподалік Яблонева, на кримській річці Салгир, в Придністров'ї. Не озброєні так, як ми нині, могутньою технікою і найчутливішою апаратурою, що «бачить» крізь землю, наші предки добували собі золота стільки, що нам і не снилося! Парадокс? Ні, скоріше результат того, що на своїй землі ми не господарі і хазяйнувати не вміємо. Досить лише зазирнути в розроблений ученими-геологами «Атлас морфологій, структур і асоціацій самородного золота України», переглянути щорічні інститутські звіти і переконуєшся, що слова Нечаєва про Ельдорадо — не міф, не перебільшення, а та реальність, від усвідомлення якої стає аж моторошно за наше байдикування, безрукість, дурепство. Відкаємося на відсутність валюти, на свій «дерев'яний» карбованець, жебракуємо по світу, а підняти з-під ніг фантастичні скарби не вистачає розуму...

Та повернімося в кабінет С. Нечаєва, адже так хочеться почути хоч одну оптимістичну ноту в цій історії. А вона, здається, з'явилася. В Сімферопольському інституті мінеральних ресурсів, у відділенні природних дисперсних систем при Київському інституті колоїдної хімії і хімії води АН УРСР впритул зайнялися технологіями вилучення елемента № 79 з золотоносних порід. Перспективні знахідки мають Новомосковська, Правобережна і Закарпатська геологорозвідувальні експедиції, плідно досліджує «золоту жилу» «Кіровгеологія» на Дніпропетровщині і Кіровоградщині.

— Я можу сміливо назвати добрий десяток золотоносних об'єктів, де можна і треба розгортати роботи для їх промислової оцінки, — впевнено каже Сергій Валентинович.

Через кілька днів у Києві для координації робіт з організаціями інших відомств і створення тимчасового творчого колективу скликається міжгалузева нарада з метою посилення науково-дослідних і пошуково-розвідувальних робіт на золото і рідкі метали. Є надія, що результатом наради будуть конкретні пропозиції Раді Міністрів УРСР. Постановою Президії Академії наук УРСР відділення металогенії Інституту геохімії і фізики мінералів затверджене ведучою організацією з металогенії золота і рідких металів.

— Отже, крига скресла, — задоволено підсумовує С. Нечаєв.

Хотілося б і мені розділити задоволеність Сергія Валентиновича, та непокоїть головне: як скоріше заглибитися від академічної науки у надра розвідуваних родовищ? Ризикну пофантазувати: знаходяться нарешті ділові люди, які створюють акціонерне товариство з промовистою назвою «Ельдорадо». Щоб розгорнути масштабні роботи потрібен (за попередніми підрахунками) мільярд карбованців щороку: кредитуємо на тисячу днів. Віддача — золотом або будь-якою конвертованою за нього валютою...

Якщо вдуматися в мізерність цього мільярду, то для 52 мільйонів жителів республіки така сума раз на рік — наче раз чхнути.

Не знаю хто як, а особисто я в акціонери піду: діло перспективне!

Сергій ЛЯНГЕ.

...О ЗАРОБЛЯТИ ГРОШІ

Що хвилює

...матимемо
...ктів, якщо
...ьйонів.
...будуть. За
...перекривати!
...резерви!
...нашій пло-
...квітами,
...від світ-
...ошень. Ви-
...родні зв'яз-
...никами Рес-
...нулого року
...ччі карбо-
...запитанням
...льника Хар-
...тину Лео-
...ИСАЄВА.
...скарбниці

міста нема, щось мусить вирішувати Рада Міністрів республіки. Підняти оплату зможемо не раніше, ніж влітку — потрібен час на переобладнання. Навіть якщо «самоскоротимось» утричі — все одно не впишемось у рентабельність. А сьогодні ось не можемо навіть укласти колективний договір, адже там потрібні якісь конкретні цифри. Питаєте про нетрадиційні форми добування грошей? Щось маємо від торгівлі книгами, квітами. Відкрили салон побутових послуг на станції «Радянська». Уклали угоду з одним з радгоспів про поставку їм компосту. А ще — гриби вирощуємо. Скільки? 20 тонн, по три карбованці за кілограм. Позаминулого і минулого року це дало нам по 74 тисячі карбованців. Але що це значить у порівнянні з 39 мільйонами збитків?

11 січня в союзному міністерстві шляхів сполучення відбудеться нарада начальників метрополітенів країни за участю представників республіканських урядів. Будемо чекати результатів. А поки що «Голос України» пропонує своє посередництво рекламодавцям, торговельним установам та кооперативам, котрі зацікавлені у співробітництві з Київським та Харківським метрополітенами.

У вас є задуми! Пропонуйте! Адже у метро можна встановити щити з рекламою, торгувати квітами, газетами, журналами.

Віталій ЖЕЖЕРА.

ДЕРЖАВНА ВНУТРІШНЯ ВИГРАШНА ПОЗИКА 1982 РОКУ

ДОВІДКОВА ТАБЛИЦЯ

72-го тиражу виграшів, що відбувся 30 грудня 1990 р. у м. Москві.

Виграші випали на такі номери серій і облігацій у всіх п'ятдесяти одному розрядах позики.

№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях	№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях	№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях
200702	1—100	300	214106	1—100	300	224640	1—100	500
201984	1—100	300	215271	1—100	500	224756	090*)	5000
202119	098*)	10000	215326	091*)	25000	225016	080*)	10000
202293	001*)	5000	215509	081*)	10000	225039	073*)	5000
203353	026*)	2500	217239	014*)	1000	225190	010*)	2500
204660	064*)	2500	217271	090*)	2500	225478	090*)	25000
204688	1—100	300	217980	050*)	2500	226235	028*)	5000
205022	1—100	500	218424	1—100	300	226625	1—100	300
205242	1—100	300	218483	003*)	2500	226888	099*)	2500
205318	047*)	5000	218663	1—100	300	226993	086*)	5000
205730	081*)	1000	219687	019*)	2500	227710	1—100	300
206569	060*)	5000	220263	091*)	5000	227895	1—100	300
207075	1—100	300	220528	1—100	500	228402	1—100	300
207733	1—100	300	220916	1—100	300	228705	090*)	2500
207909	014*)	2500	220977	028*)	2500	228763	053*)	1000
208544	1—100	300	221600	048*)	1000	229132	1—100	300
208547	009*)	1000	221656	1—100	300	229281	028*)	5000
208670	050*)	25000	221815	1—100	500	229347	028*)	10000
209368	080*)	1000	222530	090*)	1000	230747	015*)	5000
209486	054*)	10000	222543	1—100	300	232305	038*)	2500
210322	1—100	500	223278	1—100	500	232483	1—100	500
211291	1—100	300	223600	1—100	300	232486	095*)	5000
211475	1—100	300	223896	097*)	10000	233720	099*)	2500
212705	084*)	1000	224051	035*)	5000	233774	1—100	500
212829	1—100	500	224354	073*)	5000	234223	086*)	5000
213069	064*)	1000	224526	043*)	1000	234290	1—100	300

№№ серій	№№ облігацій
234547	065...
235123	1—...
235859	1—...
236110	008...
236520	041...
237150	1—...
238166	1—...
239173	1—...
239798	062...
240119	096...
240299	066...
240561	030...
240645	069...
240681	1—...
240838	058...
240907	035...
241172	1—...
241715	033...
242235	041...
242368	1—...
243065	1—...
244155	1—...
244386	075...
244413	032...
244520	1—...
244574	037...
244600	054...
245028	1—...
245293	1—...
245391	068...
246847	013...
247168	1—...
247338	001...
247612	042...
247670	026...
248698	1—...
249142	067...
249345	035...
249797	051...
250026	1—...
250376	1—...

*) На ре...
по 300 карб...

А ПАР...
ЖДЕ Б...

За ча...
ни не у...
за оста...
чині по...
понад 10...
чекавши...
над кат...
йому ви...
підприє...
у Шепе...
воївши...
проти к...
чани на...
баночці...
не прос...
люльков...
прю з...
Михай...
власн...
«Голо...

Вірите — не вірите!

ЗОЛОТО У НАС Є

Треба тільки копнути глибше і відчути себе хазяїном, знайти ділових людей

**у тому коротеньке повідомлення ТАРС про зна-
ці Мокра Сура біля Новомосковська в Придні-
родного золота спричинило світову сенсацію. За-
відгукнулася миттєво і категорично: «Якщо най-
ою геологічною знахідкою минулого століття був
українське золото слід вважати найбільш знач-
нням нашого століття». Академіка Миколу Пан-
ча Семененка — «хрещеного батька» сенсаційної
рналісти «рвали на шматки», але поверталися в
ї з порожніми блокнотами: все, що стосується
країні, було утаємнено в надійних сейфах під
ретно». І тільки зараз завіса «страшної таємни-
привідкрилася.**

ерше інтерв'ю
сказав керів-
ералогії і гео-
их і рідких ме-
геохімії і фі-
ів АН УРСР
го-мінералогіч-
гій Валентино-
зітхнувши, до-
секретність на-
була ... ичиною
газ ... сенса-
зрушила. Про-
бутку золота,
и в нашій рес-
не здійснено.
прикрістю в
нські надра —
Ельдорадо. А
озсипи річки
айку це, образ-
тячі забавки у
им, чим воло-
володіння це
ках на оцій
ревеликий мій
нилися в ролі
казковому ба-
ування розвід-
виключно че-
дові кабінети в
до наших вис-
зицій не дуже
ся. В першу
ться потреби
ан, берилій, ти-
о нам... алося
ен ... , це
ото... барсько-
«попутні» на-
чних зйомок.
нсування до-
ожемо, а нічо-
, нічого і не
с тепер немає
ністерства гео-
розумник вирі-
раїні вистачить
ання. І «Укр-
уті посаджена
ої економічної
того, з якої
кремлівські ке-
ь таку дрібни-
ня артілей зо-
ез дозволу Мо-
неможливо...
Сергія Вален-
зробити для
кий екскурс в
о на Україні
іли обробляти
мерійців і скі-
з полови-
... у. До
відо... сті, що
идобували бла-
л на дніпров-
— Росі, а скі-
ьні в причор-
епах. Мистець-
обів із жовто-
бенів, ваз, під-
браслетів, гри-
й — просто вра-
бачив це чудо
ому музеї АН
ї історичних
УРСР. Врахо-
нас дійшла
евеличка част-
іливо сказати,
а справді «зо-
м». Не везли
дінний метал з
зденної Афри-

уяву бенте-
тавні відомос-
золоте багат-
тьманів Мазе-

авніх рудоко-
ля Берегового
а Нагольному
го басейну, на
ремош, біля
й потік непо-
на кримській
Придністро-
і так, як ми
технікою і
апаратурою,
зь землю, на-
вали собі зо-

лота стільки, що нам і не снилося! Парадокс? Ні, скоріше результат того, що на своїй землі ми не господарі і хазяйнувати не вміємо. Досить лише зазирнути в розроблений ученими-геологами «Атлас морфологій, структур і асоціацій самородного золота України», переглянути щорічні інститутські звіти і переконуєшся, що слова Нечаєва про Ельдорадо — не міф, не перебільшення, а та реальність, від усвідомлення якої стає аж моторошно за наше байдикування, безрукість, дурепство. Бідкаємося на відсутність валюти, на свій «дерев'яний» карбованець, жебракуємо по світу, а підняти з-під ніг фантастичні скарби не вистачає розуму...

Та повернімося в кабінет С. Нечаєва, адже так хочеться почути хоч одну оптимістичну ноту в цій історії. А вона, здається, з'явилася. В Сімферопольському інституті мінеральних ресурсів, у відділенні природних дисперсних систем при Київському інституті колоїдної хімії і хімії води АН УРСР впритул зайнялися технологіями вилучення елемента № 79 з золотоносних порід. Перспективні знахідки мають Новомосковська, Правобережна і Закарпатська геологорозвідувальні експедиції, плідно досліджує «золоту жилу» «Кіровгеологія» на Дніпропетровщині і Кіровоградщині.

— Я можу сміливо назвати добрий десяток золотоносних об'єктів, де можна і треба розгортати роботи для їх промислової оцінки, — впевнено каже Сергій Валентинович.

Через кілька днів у Києві для координації робіт з організаціями інших відомств і створення тимчасового творчого колективу скликається міжгалузева нарада з метою посилення науково-дослідних і пошуково-розвідувальних робіт на золото і рідкі метали. Є надія, що результатом наради будуть конкретні пропозиції Раді Міністрів УРСР. Постановою Президії Академії наук УРСР відділення металогенії Інституту геохімії і фізики мінералів затверджено ведучою організацією з металогенії золота і рідких металів.

— Отже, крига скресла, — задоволено підсумовує С. Нечаєв.

Хотілося б і мені розділити задоволеність Сергія Валентиновича, та непокоїть головне: як скоріше заглибитися від академічної науки у надра розвідуваних родовищ? Ризикну пофантазувати: знаходяться нарешті ділові люди, які створюють акціонерне товариство з промовистою назвою «Ельдорадо». Щоб розгорнути масштабні роботи потрібен (за попередніми підрахунками) мільярд карбованців щороку: кредитуємо на тисячу днів. Віддача — золотом або будь-якою конвертованою за нього валютою...

Якщо вдуматися в мізерність цього мільярду, то для 52 мільйонів жителів республіки така сума раз на рік — наче раз чхнути.

Не знаю хто як, а особисто я в акціонери піду: діло перспективне!

Сергій ЛЯНГЕ.

Новини з усієї України

А ПАРАЗИТІВ ЖДЕ БІДА

За часів сталінщини подоляни не уникли репресій. Тільки за останні роки на Хмельниччині посмертно реабілітовано понад 10 тисяч чоловік. Не дочекавшись офіційного процесу над катом, свій гнівний осуд йому винесли на одному з підприємств селища Гриців, що у Шепетівському районі. Освоївши випуск нової отрути проти комах-паразитів, заводчани назвали її — «Коба». На баночці намальований жук. Та не простий — у чоботях, з люлькою... Тепер він стане на прю з колорадським жуком.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».

ДЕБЮТ СТАРОГО БІДСТРУПА

КИЇВ. Хоч це — перша в столиці виставка датського карикатуриста Херлуфа Бідструпа, цього художника не треба представляти. Варто лиш сказати, що тут виставлено близько ста оригінальних робіт із запасників музеїв Росії та України, — і ви вже поспішаєте на виставку. Влаштували її фірма «Бост-Арт» спільно з Центром сучасного мистецтва «Совіарт». Адреса: Київ, Хрещатик, 2, один із залів суспільно-політичного і культурного центру імені Леніна.

Христофор ГРУША.

Малюнок Херлуфа БІДСТРУПА.

ДЕРЖАВНА ВНУТРІШНЯ ВИГРАШНА ПОЗИКА 1982 РОКУ

ДОВІДКОВА ТАБЛИЦЯ

72-го тиражу виграшів, що відбувся 30 грудня 1990 р. у м. Москві.

Виграші випали на такі номери серій і облігацій у всіх п'ятдесяти одному розрядах позики.

№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях	№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях	№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях
200702	1—100	300	214106	1—100	300	224640	1—100	500
201984	1—100	300	215271	1—100	500	224756	090*)	5000
202119	098*)	10000	215326	091*)	25000	225016	080*)	10000
202293	001*)	5000	215509	081*)	10000	225039	073*)	5000
203353	026*)	2500	217239	014*)	1000	225190	010*)	2500
204660	064*)	2500	217271	090*)	2500	225478	090*)	25000
204688	1—100	300	217980	050*)	2500	226235	028*)	5000
205022	1—100	500	218424	1—100	300	226625	1—100	300
205242	1—100	300	218483	003*)	2500	226888	099*)	2500
205318	047*)	5000	218663	1—100	300	226993	086*)	5000
205730	081*)	1000	219687	019*)	2500	227710	1—100	300
206569	060*)	5000	220263	091*)	5000	227895	1—100	300
207075	1—100	300	220528	1—100	500	228402	1—100	300
207733	1—100	300	220916	1—100	300	228705	090*)	2500
207909	014*)	2500	220977	028*)	2500	228763	053*)	1000
208544	1—100	300	221600	048*)	1000	229132	1—100	300
208547	009*)	1000	221656	1—100	300	229281	028*)	5000
208670	050*)	25000	221815	1—100	500	229347	028*)	10000
209368	080*)	1000	222530	090*)	1000	230747	015*)	5000
209486	054*)	10000	222543	1—100	300	232305	038*)	2500
210322	1—100	500	223278	1—100	500	232483	1—100	500
211291	1—100	300	223600	1—100	300	232486	095*)	5000
211475	1—100	300	223896	097*)	10000	233720	099*)	2500
212705	084*)	1000	224051	035*)	5000	233774	1—100	500
212829	1—100	500	224354	073*)	5000	234223	086*)	5000
213069	064*)	1000	224526	043*)	1000	234290	1—100	300
234547	065*)	1000	250738	054*)	5000	273485	060*)	2500
235123	1—100	300	251591	1—100	300	273512	1—100	300
235859	1—100	300	253093	1—100	500	274277	026*)	2500
236110	008*)	2500	253748	1—100	500	274504	067*)	5000
236520	041*)	2500	253821	078*)	5000	274563	1—100	300
237150	1—100	300	253879	1—100	300	275084	1—100	300
238166	1—100	300	253947	005*)	2500	275953	095*)	5000
239173	1—100	300	253957	013*)	1000	277541	062*)	5000
239798	062*)	2500	253991	015*)	2500	278283	076*)	2500
240119	096*)	2500	254785	1—100	300	278978	082*)	2500
240299	066*)	10000	256173	044*)	5000	279332	016*)	2500
240561	030*)	2500	256307	055*)	2500	279666	1—100	300
240645	069*)	2500	257284	1—100	500	279975	008*)	2500
240681	1—100	300	258125	1—100	500	280212	1—100	500
240838	058*)	1000	258507	030*)	2500	280228	088*)	10000
240907	035*)	2500	258532	1—100	500	281204	043*)	2500
241172	1—100	300	259265	012*)	25000	282076	005*)	2500
241715	033*)	2500	259492	1—100	300	282487	093*)	5000
242235	041*)	2500	260719	037*)	5000	284368	023*)	2500
242368	1—100	300	261795	014*)	2500	284394	028*)	1000
243065	1—100	300	261932	041*)	10000	285045	044*)	2500
244155	1—100	300	262109	029*)	2500	285236	1—100	300
244386	075*)	2500	264187	1—100	300	285942	036*)	1000
244413	032*)	5000	264800	030*)	2500	286716	1—100	500
244520	1—100	300	265112	1—100	300	286943	023*)	5000
244574	037*)	5000	265373	1—100	300	287269	1—100	300
244600	054*)	5000	266005	1—100	300	287336	007*)	2500
245028	1—100	300	266104	087*)	5000	288259	1—100	300
245293	1—100	500	267778	067*)	5000	290685	060*)	2500
245391	068*)	1000	267993	084*)	1000	291454	1—100	300
246847	013*)	2500	268091	1—100	300	291461	082*)	25000
247168	1—100	300	269367	1—100	500	291590	1—100	300
247338	001*)	5000	269898	054*)	2500	291892	1—100	300
247612	042*)	2500	270065	017*)	1000	293102	1—100	300
247670	026*)	1000	271139	1—100	300	293317	1—100	300
248698	1—100	300	271406	1—100	300	294072	091*)	10000
249142	067*)	5000	271539	1—100	300	299370	052*)	5000
249345	035*)	2500	271892	1—100	300	299609	1—100	300
249797	051*)	5000	272795	059*)	2500	299847	093*)	1000
250026	1—100	300	273264	1—100	300	299882	011*)	2500
250376	1—100	300	273292	1—100	300			

*) На решту 99 номерів облігацій цієї серії випали виграші по 300 карбованців.

КОРОТКО З ЛИСТІВ

...Вітаю прагнення «Голосу України» сприяти формуванню «центру» на політичній карті нашої республіки, який зараз надто слабкий і без якого годі сподіватись на стійкий мир і стабільність. Хочу побажати вам високого професійного рівня, чого катастрофічно не вистачає всій некомуністичній пресі. Дуже хочеться вірити, що газета сприятиме подоланню комплексу «малороса», який, на мій погляд, є головною перепоною на шляху до суверенітету України.

А. ОЛЄЙНІКОВА.
Київ.

...Я згоден з позицією Володимира Дрозда, тому що в його думках постійно присутнє: «У нас необхідно створити нормальне суспільство». Я заздрю німцям, котрі після об'єднання не били один одного. У нас немає культури, її витравлено з наших генів роками «бурхливого розвитку» й великої брехні. Тому нам буде складніше.

А. БАРАБАШ.
Черкаси.

...Ми не хочемо втрачати Радянську владу, і хай всякої масті опозиціонери не паплюжать її. Якщо й були помилки в деяких керівників, то їх підбурювали такі, як Берія та їм подібні. Вони знехтували ленінським планом побудови соціалізму. Лише в дружбі та злагоді всіх народів СРСР ми побудуємо щасливе життя. Треба тільки сміливо викривати ворогів, як би вони не намагалися прикривати свої дії під виглядом «захисників народу».

Г. ВОЙТОВА.
Старобільськ Луганської області.

...Поки є в світі протистояння, поки бряжчить зброя, поки існує загроза нашій Батьківщині, нам потрібна міцна армія СРСР. Дуже багато засобів масової інформації потурають силам, які, не гребуючи нічим, намагаються підірвати роль Компартії України та КПРС, аби розхитати та послабити державу.

М. СИДОРЕНКО.
Маріуполь.

...70 років нам вбивали в голову, що Комуністична партія — наша провідна сила, ну, й до чого ж це призвело! До жебрацтва й голоду. Ми, трудовий народ, годували їх, будували їм безтурботне життя, а вони нам віддячили. Все життя брехали й зараз продовжують брехати. Хоч би вибачились перед народом за свої вчинки. Народ прозріває...

В. ПЕТРЕНКО.
Донецька область.

ФЕРМЕРИ ТУТ НЕ ХОДЯТЬ

Харківська область, чиє сільське господарство свого часу допомагав піднімати... сам Єгор Кузьмич, й досі не надбала жодного фермера. Навіть для показухи перед заїжджими бізнесменами або хоча б місцевими переможцями соціалістичного змагання по «збиранню» плоскорізів на полях сусідньої Полтавщини.

ПЕРШИЙ заступник голови Харківської обласної агропромради М. Шмаков, молодий, енергійний, з належним досвідом роботи за фахом. Організаторської, керівної... Але перше враження — саботажник. Скажімо, коли запитав у нього, як вирішуєте питання з виділенням фермерам державно-колгоспних земель. «Поки що керуємось ось цим...». І показав останній, підписаний легально В. Шевченко документ: «Указ Президії Верховної Ради Української РСР «Про деякі питання надання і вилучення земель в Українській РСР», що в перекладі на будь-яку іноземну мову звучить як «ненадання і невилучення». То хіба не ворог?

Переступаю поріг до провідного спеціаліста підвідділу підсобних виробництв та селянських господарств Харківської обласної агропромради М. Великородного. І... переступити не можу. Такого вузького, тісного, куцого кабінету бачити ще не доводилося. І тут закріпачили фермерство!

— Немає у нас закону. Ще не прийнятий. Землю ми роздавати не можемо. Щось гарантувати? Чимось забезпечувати фермерів також не можемо. Тому зараз вивчаємо досвід, хто як працює. Нагромаджуємо, розповсюджуємо. Уже люди навіть знають, що є така служба. Звертаються, дзвонять. Кажуть, якби ще й матеріально допомогли... Але ніхто нам так просто нічого не дасть. Щоправда є у нас один такий — Кунїч. У нього — вже особиста власність.

— Та й сам я, признатися, якоюсь мірою фермер. Живу в передмісті. Маю свій дім, 15 соток городу. Поруч — річка, невгіддя. Утримую 16 овець, свиноматку. Стрижу вовну. Продаю поросят. Знаю, що таке кон'юнктура ринку...

Слухаю. А про себе думаю: «Якби ж то всі збитки від недовиробництва фермерів лягали на тих, хто їх недовиробляє. Ото б ми рвонули...».

А голова Золочівського РАПО В. Кириченко каже:

— Вирішувати однозначно, я вважаю, не можна. Звичайно, чим швидше ми розберемо всі штучні бар'єри на шляху до розвитку фермерства, тим краще. Проте деякі заявляють: «У нас людей таких нема». Дійсно, села спорожніли. Селян із хазяйською жилкою ми втратили. Убили в них усе. І відбили все. А до чого привчали? Підніме його бригадир з ліжка, приведе на роботу, покаже, що робити. І цей процес тривав не рік і не два. Десятками років. Але якщо є люди, які хочуть мати своє господарство і можуть його організувати, ефективно повести — таких слід усіляко підтримувати. Треба дати їм зелену вулицю. Ми вже, до речі, це робимо. Ось були недавно із моїм заступником з економіки в колгоспі «Дружба» у Мартинова Миколи Івановича. Поки що він орендар. Тримає 12 корів. Вже закупив півтори тисячі гусенят. Відгодовує 7 бичків. Приплід його. Тепер оформляємо це господарство, як фермерське...

— Ви скажете: «треба дати», «підтримати», — прощупую і собі співрозмовника. — А Верховна Рада СРСР уже дала Закон про прибутковий податок з громадян. Там і про селянське господарство чорним по білому: понад 50, а, по суті, 60 процентів чистого прибутку віддавай, селянине, в державну казну. Фермерів ще не мали, а гроші вашого Мартинова вже порахували...

— Та ми ж так розоримо країну! Ми ж не даємо їм піднятися. Не дамо стати на ноги. Постояти. Відчути результати своєї праці. А праця у них пекельна. Важка. У нього ж нема профспілки і червонних чисел у календарі. Тому що це вже його особисте господарство. Правильно чи ні?..

Отакий голова РАПО...

А який голова колгоспу «Іскра» І. Сміцков! Завідував не так давно невідомо навіщо створеним відділом райкому партії, а тепер завідує цілим колгоспом. І це в той час, коли по всій країні колгоспи вже розпускають і роздають, як свідчить статистика, орендарям і фермерам. А цей утворив товариство тваринників-любителів, якими нібито, крім самих тваринолюбителів, ніхто не керує (знаємо ці апаратні штучки!). І роздав населенню 60 процентів громадського поголів'я. При цьому, правда, загальна чисельність живності у селян збільшилася втричі. Але хіба так ділять колгоспи, які (і про те вже кожна блоха з асфальту знає) неспроможні прогодувати країну? Чому не зробити так, як пропонують сучасні революціонери-демократи: взяти і поділити. Не всі, звичайно. А тільки неперспективні.

А цей закабалює-закабалює. Корову в оренду дає. Але не на шашлик. А щоб на молоко утримували. Возися з кормами, гноєм, видоюй, віддавай за безцінь продукцію...

— Як ви дійшли до життя такого? — звертаюся до шофера колгоспу «Іскра» В. Островського, який орендує аж трьох корів.

— Дурний був, тому й погодився. Ви знаєте, скільки я молока здав?

— Зараз моя дружина відносить по 12, найбільше — 16 кілограмів, — каже голова колгоспу. — А ти, мабуть, щодня по 40?

— По 48... Якось обіцяли премію. Відіслали папери в Москву. Чекай, Василю, з Москви премії. По телевізору також показували: «Хорошо работаешь! Сдаешь много!..». Обіцяли продати машину. По цей день.

— А вам не хотілося б мати справжнє фермерське господарство? Щоб і земля була вашою, і корів — більше... Самі продукцію переробляєте, розпоряджаєтесь...

— Я кіно дивився недавно. Четверту серію. Як раніше з куркулями боролися. А тепер ви самі пропонуєте вирощувати цих куркулів. Це ж буде те саме! Ну, чому колгосп нині одержує за кілограм по 47 копійок, а нам платить по 31?

— Платить за закупівельними цінами. Ми ж кормами забезпечуємо...

— А чому в себе молоко не переробляєте? — запитую в голови колгоспу.

— За нинішніх цін на тваринницьку продукцію? Кілограм нашого масла коштуватиме 10 карбованців. Хто його купить?

— Отже, щоб більше одержати грошей, треба менше працювати?..

— Виходить, так!..

Живе й працює на Заладениці, у передмісті Золочева Харківської області, Василь Кунїч. Це має значення. Во свого часу Василь Петрович завідував оргвідділом райкому партії, а потім аж до вибуття на пенсію привчав до тверезого способу життя міліціонерів. Є така партійна посада у райвідділах внутрішніх справ. Тепер В. Кунїч — єдиний поки що на Харківщині вільний сільський трудівник, або, як кажуть на Заході, фермер.

Характерно, що Василь Петрович не здає молока державі, а продає. І не державі, а напрямки населенню. А тому не держава і навіть не колгосп, а саме представники цього населення йому допомагають.

Земель «просто так» першому харківському фермеру, звісно, ніхто не виділяє. Бояться, мабуть, щоб за легалізацію приватної власності не повідбирали партквитки, а потім — і посади. Тому В. Кунїч закуповує корми в населення та заготовляє їх на невгіддях і в лісосмугах.

...Різко виступає проти «соціалістичного фермерства» голова Харківської агропромради С. Краснiков:

— До чого ми закликаємо? До коня?! Що я їм дам? І хто мені дасть! Ми одержуємо менше як по півтрактора на 100 гектарів ріллі. Замовили 2393 трактори, а виділили — 639, просили 3102 вантажних автомашини, дали — 949. А ось, дивіться, скільки шиферу, скла, лісоматеріалів, цементу... Я більше не скажу нічого. Читайте. Це те, що надійшло сьогодні...

І чого тільки у паперах нема. Для села нема! Щоправда, найбільше заінтригував лист голови ради Великобурлуцького РАПО А. Сукачова, який просив для колгоспу імені Ілліча бортову автомашину. У колгоспі жодної: ні для живих, ні для мертвих. Про врожай ні слова.

Віктор ПРИСЯЖНЮК,
редактор відділу соціально-економічних проблем журналу «Сільські обрії».

— Що хвилює —

ДАВАЙ «СІНТАЙ»!

«Сінтай-120» — назва китайського міні-трактора, добутого заготівельниками облспоживспілки шляхом бартерних операцій. Тракторець купують під заготівлі потенційні фермери — реальних в області ще нема. Купують, незважаючи на далеко не мініціну — 3800 карбованців й на відсутність причіпного та навісного ремаменту, що не прорвався крізь бартерні барикади.

Землеробів приваблює 20-сильний дизель «Сінтая». Швидкість — від 2 до 20 кілометрів на годину. Бездоріжжя не боїться і не є екологічним бандитом. Парк китайських тракторців у області налічує 266 машин. Для порівняння: бензинних «маляток» харківського виробництва на Херсонщині всього... 10. Не тому, що на них немає попиту. Просто землероби вже не знають, якими ієрогліфами просити вітчизняного міні-трактора, аби машинобудівників узяло за живе.

Едуард ДУБОВИК,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсон.

ЯК «МАЯК» ОРЕНДУ ХОРОНИВ

У колгоспі «Маяк» Носівського району на Чернігівщині орендою не задоволені майже всі. Отож треба висвітлити «досвід»: як можна зробити, щоб колгоспники зненавиділи оренду? Взагалі-то — просто: або викликати у них заздрість, або ущемити їхні права. У «Маяку» це виглядало так:

— Оренда протрималась у нашому господарстві лише завдяки моїм зусиллям, бо всі керівники, всі люди і на загальних зборах, і на правлінні колгоспу кілька разів категорично вимагали прибрати її, щоб і духу не було, — розповідає голова колгоспу П. Кононенко.

Орендний колектив І. Яломенка у 1989 році взяв на відгодівлю 301 голову великої рогатої худоби. Або точніше тепер. Господарство мало забезпечити кормами, технікою, приміщенням... П'ятеро орендарів виробили 79 тонн м'яса замість запланованих 70. Без усіх витрат виходить кругленька сума — 33048 карбованців. З них колгосп виплатив орендарям лише 13 тисяч (включаючи 9 тисяч, що авансувалися). Бо в договорі був пункт, де говорилося, що ріст заробітної плати і продуктивності праці передбачається у співвідношенні 0,8 до 1.

Почухали потилицю орендарі і... уклали договір на наступний рік. Його і затвердив профком літом 90-го року. А потім орендарі подали у суд на правління колгоспу.

Далі йде «фронтова» хроніка. Носівський районний суд присудив виплатити на користь орендного колективу 20048 карбованців. Бо пункт договору, яким керувалось колгоспне начальство, не відповідав сучасним умовам.

Уже через кілька днів збирається правління господарства і ухвалює розпустити орендний колектив через два місяці. Водночас на «куркулів» виливаються відра бруду: вони, мовляв, залізли в колгоспну кишеню.

Відбувається засідання обласної колегії суду — правління колгоспу оскаржило рішення районного суду. Але й обласна колегія залишає рішення носівського суду без змін.

До речі, який основний аргумент односельців проти оренди? Він один найголовніший — «от аби колектив сам вирощував корми, тоді нормально». Ага, значить, заслужено скубуть орендарів? Нічого подібного. Кілька разів зверталися вони з проханням виділити їм 500 гектарів землі під корми.

— На яких підставах землю давати? — запитує голова колгоспу. — Нема ж ніяких постанов, указів. Мертве це все поки що...

З 1 грудня орендарі повинні були стати простими колгоспниками. Договір розривався. Але після того, як ці факти опублікувала обласна «Молодіжка», поховання оренди в колгоспі «Маяк» перенесено.

Як не крути, як не верти, а дійсно наш колгоспник зараз знаходиться на прірвою, а разом з ним і ми з вами. Адже нові форми праці і оренда також поки що знаходяться у ролі заложників «славної» і незнищеної адміністративно-командної системи. А вона добре знає, як запрягати орендарів, фермерів, колгоспників. Аби вони робили по-новому, а розподіляти плоди їх праці — по-старому.

Владислав САВЕНОК,
журналіст.
Чернігівська область.

ПРОДАЛА МАТИ СИНА

Дожилися!

НАРОДНА творчість свідчить, що ринкової економіки народ наш не цурався здавна. «Ой, там, на точку, на базарі, жінки чоловіків продавали...». Пригадуєте? Жарт, звичайно. «Стали думать і гадать, що за цього мужа дать...».

Зараз думають і гадають переважно депутати: як бути з ринковими відносинами? А тим часом вони стрімко і безцеремонно вриваються у наше життя несподіваними «сюрпризами», від яких багатьом стає моторошно. Та найбільш нечуваним, по-дикунськи вражаючим чином ринок поспішив заявити про себе, очевидно, у Дніпропетровську. Озерка, як зветься тутешній базар, за всю свою історію, принаймні, подібного не знала, а світ, будемо сподіватися, ніколи і не знатиме.

Бо сталося справді приголомшливе: мати продала дворічного сина. Просила за нього тисячу, віддала за шістсот карбованців.

Згоден, тут горе сплелося з ницістю і злочином, падіння — з безрозсудством і розпукою.

Можу уявити собі жінку, котра, народивши трьох дочок, мріяла про сина. Але подружнє життя не склалося. Далі тяжка хвороба, операція і немилосердний присуд лікарів: «Народжувати досить».

Жінка наче намагалася законним шляхом придбати дитину-хлопчика. Усиновити, тобто, сироту. Але в юридичній консультації її розчарували: одиначка, без пристойного помешкання, а виховує трьох дочок — про який дозвіл може йти мова? Вона, одначе, не залишала страждальну мрію. Домовлялася, розповідає, з вагітною приятелькою, але та після пологів і слухати не захотіла.

А поруч жила інша жінка. Заміжня, та без постійної роботи і багатьох інших необхідних «атрибутів» — Надія Іванівна Кожушко. Її чоловік працює на заводі, вона ж мало не щодня пропадала на Озерці, жила з того, що постійно торгувала невідомо чим. Наче поношеними речами-перекупками. Дітей у сім'ї шестеро, та не скажеш, що доглянуті. Старший син утік з дому подалі, ще два і дочка шкільного віку ні дня, по суті, за партою не сиділи. Хоч з різних причин, з поважних — медичних, на жаль,— також. Шестилітня Оля теж, схоже, не готувалася до школи.

З нею та дворічним Іванком Н. Кожушко й базарувала з ранку до вечора, не вельми переобтяжуючи себе клопотом, нагодовані діти чи ні. Якось і запримітила цих на вигляд «байстрючат» жінка, котра мріяла про сина. Раз, вдруге, потім, вислідкувавши і їх матір, навмисне відшукала у натовпі. Мати бідолашних діточок за звичкою спекулянтки охоче відгукнулася на шепіт-запрошення відійти осторонь. Кинула: «Купляй годинник. Майже новий».

— Ні, продай краще мені хлоп'я...

Не беруся писати, як зреагувала Н. Кожушко на несподівану пропозицію. За даними, якими володію, Надія Іванівна не вибухнула гнівом, не відштовхнула, не прогнала геть «прохачку», а наче збуджено та зацікавлено поглянула на неї і сказала:

— Пораджуся з чоловіком. Приходь завтра...

А «завтра» Н. Кожушко відразу назвала ціну — тисячу карбованців. Зійшлися, сторгувалися, нагадаю, за шістсот.

Страшно, та, очевидно, з легким серцем позбулася мати сина. Іванко, виявилося, у сім'ї Кожушків не був навіть зареєстрований... Не значився у паспортах батьків, не мав і посвідчення про народження. Отож Надія Іванівна нашкрябала лише розписку: «Відмовляюся від сина на все життя за сімейними обставинами...». За свідків угоди-оборудки правила якась знайома Н. Кожушко Антоніна Сокіл та рідна шестирічна дочка Оля.

Оля продавала братика... Страшно! Які слова знайти, щоб висловити своє ставлення до всього цього?

Тепер інспекція у справах неповнолітніх, опікунська рада міськвно, ще хтось будуть засідати-рішати подальшу долю Іванка, «виходячи насамперед з інтересів дитини». Тепер Бабушкінський райвиконком обласного центру, середня школа № 112, до якої записані, але не ходять діти Кожушків, неодмінно з'ясовуватимуть, як могло таке трапитися, хто прогавив чи байдуже зажмурив очі? Схаменуться, думаю, також товариші по роботі Миколи Івановича Кожушка — батька проданого сина. Очевидно, і суд вимушений буде втручатися. Я ж хочу сказати: ми, мабуть, почали сьогодні забувати, що не все на світі продається. Що є речі і поняття, які девальвації, знеціненню не підлягають ні за яких умов, ні на якому ринку, ніякі перегляди-«ревізії» їм не повинні загрожувати. Які залишаються дорожчими від найбільшої брили золота, чистішими від найсвятішого божества, ні в яке порівняння з ними не йдуть. Веду мову про совість, честь, людську подобу і гідність, обов'язок, пам'ять, котрими багато хто дійсно перестає дорожити.

Не можу твердити, що почалося це недавно. Тим паче, що в перипетіях, вирі нинішніх суперечливих подій. Хоч водночас не схильний тикати тільки на ті часи, коли піонери тишком від батьків виштрикували очі богам-образам на іконах, а дорослі запопадливо вишукували поміж собою «ворогів народу». Бо вже хіба за нашої пам'яті заводилися, як міль і шашіль, подвійна мораль і блюзнірство, сліпе споживацтво? Хіба не бачили ми поряд себе тих, хто в святкових залах залюбки виспівував патріотичні пісні, а в житті піклувався, як би існувати не гірше від «вибраних»? Хіба не на наших очах нівечилася рідна земля, паплюжилася і нищилася її краса? Роду-племені, рідної мови хіба вчора відцуралися? Але хіба й зараз не нехтуємо минулим, як чимось непотрібним і зайвим? Чомусь майже цинічно не шануємо, що створене до нас.

Так, я про те, що продати сина — це щось неймовірне, розумом незбагненне. Спустошеність совісті страшніша від будь-якого стихійного лиха.

Знаю: ринкових відносин не уникнути. Усвідомлюю: багато дечого мусимо переінакшити у мисленні, уявленнях і практиці. Але чи не заблукали ми, мов сліпі кошенята, торуючи непростий, драматичний шлях? — ось питання, котре хвилює над усе. Бо хіба доберемося до жаданого, якщо винищимо позад себе геть чисто усе, зоставимо неплодючу, духовно мертву цілину? Отоді неодмінно кінець світу настане — від самогубства, з відчаю і бунту, втоми терпіти й тамувати нашу безрозсудність та душевну порожнечу, наше безпам'ятство.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

СТАЛОСЯ СПРАВДІ ПРИГОЛОМШЛИВЕ: МАТИ ПРОДАЛА ДВОРІЧНОГО СИНА. ПРОСИЛА ЗА НЬОГО ТИСЯЧУ, ВІДДАЛА ЗА ШІСТСОТ КАРБОВАНЦІВ

ТУПИЙ КУТ НА ДЕНЦІ ЖИТТЯ

ТВЕРЕЗІ ЗАПИСКИ ГІРКОГО П'ЯНИЦІ

Мені 37 років. Я хронічний алкоголік із солідним стажем. Багато разів лікувався від своєї ганебної хвороби, але даремно: знову, як проклятий, повертався на «круги своя». Наче піддослідний кролик, випробував на собі всі методи сучасної вітчизняної наркології, У соціальному плані опустився до найнижчої межі, дійшов, як кажуть, до ручки. Далі продовжувати боротьбу за існування в мене немає ні сил, ні здоров'я. Все — сам ставлю на собі хрест.

Безальтернативність (бачте, і п'яниці полюбляють модні терміни) виходу очевидна. І все ж беруся за перо, як за рятівний круг: не для себе — для вас, мої «малопитущі» співвітчизники. Не відмахуйтеся: це не п'яні «соплі» очамрілого від похмілля алкаша, не фальшиві «одкровення» блудного сина. Не прагну нікого розжалобити чи розсмішити. Хочу, щоб ви замислились. Можливо, ці записки і будуть тим єдиним корисним слідом, який залишу по собі на землі. Бо я не просто я, індивідуум Володимир К., а узагальнений образ радянського пияка, і мій гіркий досвід не є приватною справою. Погодьтесь, моє амплуа дуже популярне в країні, де, за даними Всесоюзного наукового центру наркології, 4 мільйони 600 тисяч належать до хронічних алкоголіків, 130—150 мільйонів—до помірно питущих. Цифра вражає, правда? Це ж практично все доросле населення (за винятком, треба гадати, 14 з чимось мільйонів членів товариства тверезості).

Ще кілька слів про себе. Закінчив театральний інститут, театрознавець за фахом. За розподілом працював заступником директора одного з обласних театрів, потім був завлітом, директором профспілкового будинку культури, режисером самодіяльної кіностудії. Спочатку все було добре. Навіть друкувався в газетах. А потім все покотилося вниз — на дно чарки: робота, сім'я. За оргнабором потрапив на Далекий Схід. З того часу ким тільки не працював: теслею, бетонником, докером, вантажником, матросом...

Помиляється, хто гадає, що я не боровся сам із собою. Навіть дуже боровся! Але... я втратив друзів і колег, мені не вірять найближчі і найдорожчі люди — дружина, син, мама, брат. У цьому великому світі залишився сам на сам зі своїми бідами і підступною принизливою хворобою. Непотрібність, гостре відчуття самотності дошкуляють найбільше. Як почати «нове життя», коли за душею ні власного кутка (знали б ви, які умови в тих гуртожитках, де живуть «призвані» за оргнабором. Там вити хочеться, а не ставати на праведний шлях), ні пристойної роботи. Хто ж запропонує пристойну людині другого сорту? А саме такі ми в очах суспільства, оточуючих людей, багато з яких самі не проти перехилити чарку-другу на дозвіллі, але, бачте, вміють пити «культурно». До «некультурних» — у нас повне презирство.

Кадровики сахаються, коли розгортають трудову книжку: «Так ти ж алкаш, — чую стандартне, — кому такий потрібен...». У кращому разі запхнуть мною якусь дірку (про роботу за спеціальністю тільки можу мріяти — не довірять).

Ми ж — найкраща мішень для органів правопорядку і правосуддя. Адже нашого брата можна в будь-який час піддати екзекуціям (під обурливе схвалення народу — мовляв, так алкашам і треба): оштрафувати, арештувати, просто так, за підозрілий вигляд, відправити на примусові роботи, лікування. Недоторканість житла (якщо воно і є) порушується, завуальована заборона на професію існує. А держава наша, між іншим, підписала хельсінкські і віденські документи про права людини. Отже, п'яниця — таки не людина? Якщо в горезвісні часи сталінізму людськими долями заправляли «трійки», то тепер з нами, хворими на алкоголізм, бореться ще простіше: суддя одноосібно може за кілька хвилин «зварганити» тобі справу — і загримиш на рік чи два до ЛТП, де фактично немає ніякого лікування, ніякої профілактики, лише тяжка виснажлива праця та знущання охорони. У нас ще у 1972 році відібрано право на лікарняні листки, чого немає в розвинутих цивілізованих країнах.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Чув, у Ризі діє кооперативний центр допомоги алкоголікам. Його працівники одним з принципів своєї діяльності проголосили повагу до людської гідності пияка. Оце так! Якби не був алкашем, поїхав би до рижан — запозичив і поширив їхній досвід на всю країну.

У Штатах до алкоголіків ставляться, як до хворих, що потребують допомоги нарівні з душевнохворими, сердечниками, діабетиками. А, зважаючи на соціальне походження хвороби, лікують її всім суспільством.

Тільки з нашого суспільства лікар, відверто кажучи, поганенький. У нього один метод, одна «мікстура» для нас — підняти ціну на спиртне. Півлітра, яка державі обходиться у 20 копійок, реалізується за десятку. Оце так боротьба: «лікар» — держава-монополія має 500 відсотків прибутку на хворобі, на людському горі.

Ось і все, що я хотів сказати про соціальні аспекти «алкогольного Чорнобиля». Про медичні, як я бачу їх зсередини, дозвольте наступного разу.

Володимир К.
Адреса: Радянський Союз.

Бориса Вікторовича Савінкова (1879—1925) представляти читачам, мабуть, не треба. Відоме ім'я. Есер-терорист, керівник багатьох терористичних актів, він у такий спосіб сподівався вплинути на майбутній соціальний устрій Росії, а під цією назвою розумілася тоді вся імперія. У Тимчасовому уряді Савінков — товариш військового міністра, а далі — керівник антирадянських заколотів, білоемігрант. До рук ЧК потрапив після майстерної операції чекістів, відомої широкому загалові з кількох телефільмів.

У 1920 році Борис Савінков написав статтю «Про самовизначення народів». Нам здалося цікавим ознайомити з нею наших читачів хоча б у скороченому вигляді. Бо тема ця, як кажуть, тепер у всіх на слуху.

Борис САВІНКОВ

ПРО САМОВИЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ

Всі ми, росіяни, мріємо про відродження Росії. Ми всі хочемо бачити її вільною, мирною й сильною. Для нас біди смутного часу полягають не лише в тому, що всі народи, які входили до складу колишньої Російської імперії, відірвалися від нас і заявили про свою незалежність. Незалежна Естонія, незалежна Латвія, незалежна Литва, незалежна Україна, незалежна Грузія, незалежний Азербайджан, незалежний Північний Кавказ, завтра незалежна Кубань, завтра, можливо, незалежна Білорусія... Чи це не розчленування Росії?

Те, що збиралося віками, за один рік пішло прахом. Ми, великороси, відкинуті до часу Івана Калити. І більшовицькі війська, воюючи з Польщею і Україною й укладаючи мир «для передишки» з Естонією, Латвією, Грузією, по суті, продовжують справу російських царів, самодержавства російського, — озброєною рукою намагаються зібрати втрачені Москвою землі. У цій спробі їхній — спокуса для російських імперіалістів. Крайнощі сходяться. Чому Брусилову й Гутору не керувати озброєним збиранням Росії, навіть якщо збирання це відбувається під знаком Інтернаціоналу? Вони міркують так: «Інтернаціонал мине, Росія лишиться». І як би не зневажали їх ті білі генерали, які воювали з Грузією і Україною, родинний, потаємний зв'язок їхній між собою очевидний. І ті й інші не мислять відродження Росії інакше як мечем, завоюванням, війною. І ті й інші у криївках свого серця не сумніваються у своєму праві підкорювати, тобто «тягнути й не пускати» всіх, хто слабший за них. Їм чужа ідея свободи. Чи не чужа вона більшості інтелігенції, не тільки Сазонову й Денікіну, але навіть соціалістам, коли у відокремленні України чи Грузії вони бачать виключно порушення споконвічних прав Москви, й нічого більше?

Що таке «самовизначення народів»? Самовизначення народів — це безумовне право на самостійне й незалежне буття. Право це однакове для великих і малих, для слабких і сильних, для тих, у кого багатомільйонна армія, і для тих, у кого її зовсім немає. Не можна українця примусити почувати себе громадянином Росії. Він вільний визнати Україну частиною Російської держави й вільний визнати її «самостійною». Якщо ми заперечуємо це, то ми повинні мужньо доказати до кінця: правий був Денікін, воюючи з Петлюрою, і, можливо, правий Гутор.

Третього не дано. Або треба зі зброєю в руках збирати Росію, або потрібно змиритися з незалежністю народів, які відокремилися від Москви. Автономією не задовольнити нікого — ні Денікіна, ні Петлюру.

Все це зрозуміло не перший день. Не перший день зрозуміло: справжній демократизм полягає в утвердженні не тільки своєї, але й чужої свободи. Чи багато росіян, які не обурюються «зрадою» Латвії чи Кубані?

Так, Росія розчленована. Та в цьому винні не українці чи естонці, а ми, росіяни — соціалісти, республіканці й монархісти. Винні Романови, винні більшовики, винні уряди Керенського і Львова. Ні Романови, ні Троцький, ні Керенський не збагнули того, що на милування нема силування, і що не можна будувати єдність Росії на городовому, міліціонері або Че-Ка. Якби я був українцем, якби я бачив у Москві завжди і за всіх режимів одне й те саме невизнання моєї свободи, одне й те саме заперечення моїх природних прав, я б, звичайно, відокремився від Російської держави, я б, звичайно, став самостійником. Але я росіянин. І я вболіваю, що Росія розчленована. Я вболіваю і мрію про її відродження.

Як її відродити? Перемогти більшовиків і похідним маршем піти на Київ, на Тифліс, на Катеринодар? Але, по-перше, перемогти більшовиків неможливо, поки вороги не лише Ленін і Троцький, але й Петлюра, і Церетелі, і Пелюк та інші. По-друге, невже, закінчивши одну війну, нам доведеться негайно вести іншу? І чи є надія перемогти і в цій, другій, війні? І чи потрібно, чи справедливо, чи розумно розпочинати її?

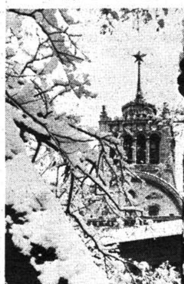
Нехай люди живуть вільно. Не потрібно нікого силувати. Не потрібно лякатися слів. Потрібно вірити в свободу. Потрібно вірити, що, коли ми, росіяни, перестанемо зазіхати на чужі права, якщо в цьому переконаються і кубанці, і грузини, і українці, то Росія сама собою відродиться. Вона відродиться вільною й рівноправною угодою Москви і держав, які відокремляться.

Вона не може не відродитися, бо і економічне, і політичне, і культурне взаємне тяжіння таке непереборно велике, що в ньому потонуть всі колишні кривди і незгоди. Я не визначаю наперед ні форм угод, ні подробиць відродження.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 10 та 11 січня на Україні утримається тепла погода. Температура повітря вдень 1—7 градусів тепла, у південних областях та Прикарпатті 6—12 тепла, вночі від 3 градусів тепла до 3 морозу. Невеликі опади, переважно у вигляді дощу, очікуються 10 січня місцями в західних областях, 11 січня — у північній частині республіки. Вночі та вранці тумани. Вітер південно-західний, 7—12 метрів за секунду, в Карпатах пориви 15—20 метрів.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-західний, 7—10 метрів за секунду. Температура 3—7 градусів тепла.

Позивні футбольної весни

«ДНІПРО»: ПЛАНУЄТЬСЯ ПОВЕРНЕННЯ

Якщо відверто, то давно вже болільники дніпропетровського «Дніпра» не мали таких підстав для хвилювань, як оце тепер. Адже з пам'ятного для клубу 1983 року він постійно числився серед грандів радянського футболу — двічі був чемпіоном країни, по стільки ж разів виборював «срібло» і «бронзу». Зимував у Дніпропетровську одного разу і кришталевий Кубок СРСР.

І от минулого сезону — лише шосте місце, поразки від іменитої «Бенфіки» (навесні) і маловідомого шотландського «Хартса» (восени). Оці події й дали підстави головному тренерові «Дніпра» Кучеревському прилюдно визнати, що сезон-90 — найнещасливіший у його біографії. Про це він заявив на зустрічі у вщерть заповненому залі Палацу культури виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод». При цьому Євген Мефодійович мужньо зізнався, що майже в усіх прорахунках — його вина.

Звичайно, й начальник команди В. Маслов, і тренери Л. Колтун та О. Лисенко у своїх виступах також критикували себе.

І слід сказати, що то було не позерство, а звичайний, щирий звіт перед вірними друзями. Була така собі справжня родинна рада.

Справді, у діях команди торік не спостерігалося притаманної їй цілеспрямованості і високих морально-вольових якостей. І хоч вона зазнала певних кадрових втрат (до зарубіжних клубів поїхали Вишневський, Чередник, Лютий, Шох, Шахов — цвіт «Дніпра»), все ж могла виступити значно краще. На жаль, дніпряни програли практично всі вирішальні поєдинки як у себе на полі, так і за рубежем.

Безперечно, були й об'єктивні причини невдач. Це і аритмічний календар, і серйозні травми провідних виконавців. Особливо допікали колективові болячки досвідченого Тищенка (капітан команди) і перспективних Ледяхова, Гудименка та Бенька.

Утім, не ворушитимемо старого. Всі ті події залишилися позаду. А «Дніпро» вже веде інтенсивну підготовку до нового сезону, який не буде легшим за попередній. Адже повертати втрачені позиції значно важче.

Ще 20 грудня минулого року дніпряни зібралися на перше тренування. Але, мабуть, всі вже здогадалися, що гравці команди і під час відпустки старалися не розлучатися з м'ячем, бігали кроси. На жаль, той же Тищенко так перестарався, що «поновив» стару травму. Через це змушений був на кілька тижнів перейти на «легкий» режим.

Перед виходом на перше заняття хлопці тепло привітали Кудрицького, Яровенка, Багмута та Шахова з подіями, які сталися в їхніх родинах. Дружини подарували їм дітей. Перші двоє мають донечок, а інші — синочків...

— Стартовий тренувальний збір за традицією проводили вдома, — розповідає Є. Кучеревський. — Тепер вирушаємо до Ялти, де працюватимемо на повну потужність. Найбільшу увагу приділятимемо вправам з м'ячем, відновлюватимемо ігрові зв'язки і, зрозуміло, проведемо кілька контрольних поєдинків.

Декого, можливо, дивує те, що план підготовки «Дніпра» дещо скромний, команда не збирається до зарубіжних турне (хоч запрошень вистачає). Вирішили, що далекі вояжі великої користі не приносять. Особливо такі, як торік до Мексики. Футболісти більшу частину часу знаходяться в літаках, ніж на тренуваннях та іграх.

Отже, тренерам належить ще багато в чому розібратися, зробити належні висновки. Але скажу, що оновлений ще торік склад «Дніпра» залишився без змін. Однак, на думку Є. Кучеревського, його ансамблеві бракує одного майстра атаки та півзахисника високого класу. Подав було заяву до дніпропетровської команди грізний форвард з «Чорноморця» Іван Гецько. Але несподівано Іваном зацікавився один з італійських клубів. Тому нападаючий і сам поки не вирішив: де ж грати.

Спершу виявив бажання повернутися до «Дніпра» після армійської служби Олег Кошелюк. Але, схоже, нічого з цього, на жаль, не вийде. На заваді стали справи... сердечні. Олег одружився з чарівною одеситкою, а, та, як виявилося, палка прихильниця «Чорноморця». Шкода.

Але наставники дніпропетровських футболістів не вішають носа через те, що солідного поповнення зі сторони не отримали. Вони вважають, що досвідчені гравці ще не використали повністю власний потенціал, а у перспективної молоді й поготів усе ще попереду. Про це свідчить, до речі, й попередній сезон. За його підсумками Юдін, Сидельников та Кудрицький потрапили до числа 33 найсильніших гравців Радянського Союзу. Сидельников до того ж став чемпіоном Європи серед молоді, а Мамчур з Похлєбаєвим домоглися подібного успіху на континентальному чемпіонаті юніорів.

Слід згадати й про те, що до різних збірних СРСР залучалися Тищенко, Сон, Багмут, Юдін та Кудрицький. А Л. Колтун працює з воротарями в першій збірній країни. Щоправда, він нещодавно залишив «Дніпро» і має очолити волгоградський «Ротор».

Плани. Які ж вони у «Дніпра»? Це запитання хвилює чи не найбільше численних прихильників, яких колектив має в багатьох містах і селах України.

— Головна наша мета — повернення до когорти провідних клубів і на європейську арену, — ділиться Є. Кучеревський. — Для цього маємо і солідний склад, і умови для повнокровної навчально-тренувальної роботи. Є у нас і надійний резерв, який готують в дніпропетровських футбольних школах...

Анатолій КОСИЙ.
Дніпропетровськ.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Борис Сидоренко.

Черговий редактор — Володимир Краснодемський.

Автор макета — Анатолій Мироничев.

Змінний секретар — Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Бригада коректорів: Леся Онищенко, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Буднікова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Тетяна Мухіна, Валентина Яковенко.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Індекс 60955.

Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 60 коп.

Зам. 03150061